

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 17 grudnia 2017 r.

Poz. 5474

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR PNIK-I.4102.9.2017 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744; z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy „Eugeniusza Ajnenkiela” położonej w mieście Łódź nadaje się nazwę: „Iry Aldridge’a”.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, zwana dalej ustawą.

Na podstawie art. 1 ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm albo inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy m. in. dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny albo propagujące taki ustrój w inny sposób, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, zobowiązany był zmienić w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Termin ten upłynął z dniem 2 września 2017 r. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego wojewoda w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin dla organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego wydaje zarządzenie zastępcze nadając nową nazwę drodze, ulicy, itd.

W związku z upływem terminu wyznaczonego dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy i nie dokonania zmiany nazwy ulicy „Eugeniusza Ajnenkiela” w mieście Łódź, którą Wojewoda Łódzki uznaje za naruszającą dyspozycję art. 1 ustawy, wszczęto procedurę w sprawie nadania nowej nazwy tej ulicy. Pismem z dnia 13 listopada 2017 r. wystąpiono do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, znak: BW-I.020.130.2017, z wnioskiem o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy ulicy „Eugeniusza Ajnenkiela”, z art. 1 ustawy.

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dnia 8 grudnia 2017 r., wydał pisemną opinię, znak:BUW-940-422(5)/17, w której potwierdził niezgodność nazwy ulicy „Eugeniusza Ajnenkiela” z ustawą.

Z ww. opinii wynika, że cyt. „*Eugeniusz Ajnenkiel, ps. Ela, Lemiesz, Eugeniusz Wnuk (1900-1981) był regionalistą, historykiem, popularyzatorem historii Łodzi, działaczem społecznym, członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej, wiceprezydentem Łodzi w latach 1945-1948 i 1956-1957. Od 1915 r. był działaczem Polskiej Partii Socjalistycznej, a od 1956 r. - komunistycznej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Był posłem na „Sejm PRL” II i III kadencji, współzałożycielem Towarzystwa Przyjaciół Łodzi, Towarzystwa Przyjaciół Książki w Łodzi, Muzeum Historii Ruchu Rewolucyjnego, organizatorem Muzeum Walk Niepodległościowych im. J. Piłsudskiego (1938 r.), członkiem Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego. W swoich publikacjach naukowych i popularyzatorskich poruszał tematy z zakresu ruchu robotniczego i socjalistycznego w regionie łódzkim oraz kultury robotniczej.*

Eugeniusz Ajnenkiel urodził się 1 kwietnia 1900 r. w Łodzi. Po zakończeniu edukacji w 1911 r. w szkole Polskiej Macierzy Szkolnej, rozpoczął pracę jako pomocnik murarski. W okresie I wojny światowej był słuchaczem wykładów Uniwersytetu Ludowego im. Kościuszki. W latach 1918-1920 ukończył kursy Towarzystwa Oświatowego „Naprzód”.

W 1914 r. zgłosił się do Legionów, lecz w związku z niepełnoletnością nie został przyjęty. Od listopada 1915 r. należał do PPS, gdzie zajmował się kolportażem druków i uczestniczył w manifestacjach ulicznych. Na polecenie partii w 1916 r. wstąpił do POW. Od marca 1917 r. działał w Pogotowiu Bojowym PPS, by pod koniec tegoż roku objąć kierownictwo dzielnicy PPS „Prawa”. W następnym roku wszedł w skład Łódzkiego Okręgowego Komitetu Robotniczego PPS. Był korespondentem warszawskiego tygodnika PPS „Jedność Robotnicza”, pisząc pod pseudonimem Eugeniusz Wnuk. Od 1916 r. pracował w zakładzie fryzjerskim, zorganizował Związek Pracowników Fryzjerskich, a w 1918 r. został jego sekretarzem.

11 listopada 1918 r. brał udział w rozbrajaniu Niemców w Łodzi. Z ramienia Związku Fryzjerów został członkiem Rady Robotniczej, a następnie zastępcą członka Rady Delegatów Robotniczych m. Łodzi. Był delegatem na XV Zjazd PPS w grudniu 1918 r. w Warszawie. Ukończył kurs Polskiej Straży Skarbowej, po czym w 1919 r. rozpoczął pracę w Izbie Skarbowej w Łodzi i Kutnie. Sprawował funkcję sekretarza Związku Funkcjonariuszy Straży Skarbowej. W latach 1920-1922 odbył służbę wojskową w Łodzi i Toruniu. Od stycznia 1923 r. do marca 1931 r. był sekretarzem Łódzkiego Okręgowego Komitetu Robotniczego PPS. Reprezentował łódzką organizację na XIX i XXII Kongresie PPS oraz na krakowskim Kongresie Centrolewu. Redagował „Łodzianina” - organu ŁOKR, był sekretarzem redakcji „Sztandaru Pracy” oraz „Robotnika”.

Od czerwca 1923 do 1939 r. pracował w Zarządzie Miejskim w Łodzi był (m. in.: sekretarzem Prezydium Magistratu oraz redaktorem Dziennika Zarządu m. Łodzi, pracownikiem Komisji Powszechnego Nauczania Wydziału Oświaty i Kultury.). W tym okresie ukończył również kurs administracyjno-prawny zorganizowany przez ZM. Podczas do wyborów do Rady Kas Chorych w 1923 r. lansował pomysł utworzenia wspólnego ze Związkiem Proletariatu Miast i Wsi (organizacja komunistyczna) komitetu wyborczego, z którego jednak szybko się wycofał. Od 1928 r. przyjmował postawę niechętną wobec komunistów i współpracy z nimi. Na łamach „Łodzianina” krytycznie oceniał ich postawę podczas strajków włóknarzy.

Ajnenkiel był sekretarzem Rady Kasy Chorych z ramienia PPS i Okręgowej Komisji Związków Zawodowych, a od 1928 r. członkiem zarządu w komisji inwestycyjno-gospodarczej. Działał również w Związku Pracowników Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej, w którym w latach 1923-1935 był członkiem Komisji Rewizyjnej. Następnie został sekretarzem i wiceprzewodniczącym zarządu oddziału w Łodzi. Od 1936 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego. Był także ławnikiem w Okręgowym Sądzie Pracy, członkiem Komitetu Budowy Domu Związków Zawodowych, założycielem, prezesem i inicjatorem utworzenia Biblioteki Związków Zawodowych im. A. Struga w Łodzi. W zarządzie Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego współdziałał przy utworzeniu Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka, a w latach 1923-1926 był sekretarzem Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Od II połowy lat 30 XX w. udzielał się w Lidze Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Był współzałożycielem, członkiem rady i wiceprezesem Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „Lokator”, od 1938 r. wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Banku Spółem w Łodzi.

Po wybuchu II wojny światowej współkierował obroną przeciwlotniczą Łodzi. 6 września, na rozkaz ewakuacji, opuścił Łódź, by wrócić do niej 13 października. Od listopada 1939 r. czynnie działał w konspiracyjnej

Polskiej Organizacji Bojowej. Założył i redagował biuletyn „Wolność”. Został aresztowany, wraz z rodziną, 11 grudnia 1939 r. i był więziony na Radogoszczu. W 1940 r. wysiedlony do Krakowa, gdzie do końca okupacji pracował w Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektrycznej. Organizował komórki partyjne PPS- Wolność Równość Niepodległość wśród tramwajarzy. Zajmował się również kolportażem i sabotażem. W lutym 1945 r. wrócił do Łodzi, gdzie na krótko objął stanowisko kierownika Wydziału Propagandy Wojewódzkiego Komitetu PPS. 7 marca 1945 r. został powołany przez Miejską Radę Narodową na wiceprezydenta miasta. Był członkiem Rady Wojewódzkiej PPS i przewodniczącym Sądu Partyjnego w Łodzi. Wchodził także w skład Rady Naczelnej PPS w 1945 r. i 1947 r. W lutym 1946 r. został powołany przez Centralny Komitet Wykonawczy komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej do Rady Archiwalno-Historycznej oraz Rady Samorządu Miejskiego. Był posłem do Krajowej Rady Narodowej, gdzie zasiadał w komisji Organizacyjno-Samorządowej, Wyznaniowej i Narodowej. W 1947 r. przydzielono mu mandat w sfałszowanych wyborach do Sejmu.

Po powrocie do Łodzi silnie angażował się w odbudowę społeczną i gospodarczą miasta oraz uruchomienie Miejskich Zakładów Użyteczności Publicznej, (m. in. brał udział w odbudowie Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego). Działal jako członek Zarządu Wojewódzkiego TUR, a także przewodniczący łódzkiego oddziału Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i członek Zarządu Głównego RTPD. Od 1945 r. był również przewodniczącym Rady Nadzorczej spółdzielni „Lokator”, a od 1973 r. - przewodniczącym honorowym.

W 1948 r., w wyniku zgłaszanych zastrzeżeń do „zjednoczenia” PPS z PPR uznany został za przeciwnika tej idei i w kwietniu zmuszono go do ustąpienia z Rady Wojewódzkiej oraz Rady Naczelnej PPS. W maju ustąpił ze stanowiska wiceprezydenta Łodzi, a w październiku tegoż wydalono go z PPS.

W latach 1948-1956 angażował się w działalność społeczną. W sierpniu 1951 r. został dyrektorem Biura Dokumentacji Technicznej Remontów Budowlanych Przemysłu Lekkiego, następnie referentem Biura Konstrukcyjnego Centralnego Zarządu Remontów Maszyn Przemysłu Włókienniczego i Odzieżowego. W latach 1955-1956 był wicedyrektorem Izby Rzemieślniczej w Łodzi, a następnie inspektorem technicznym w Przedsiębiorstwie Montażu Urządzeń Kopalń Rud w Łodzi. Był też członkiem Rady Naukowej Muzeum Włókiennictwa w Łodzi (1959-1965).

W 1956 r. Komitet Centralny komunistycznej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej przywrócił mu prawa członka partii i w grudniu tegoż roku został powołany do Komitetu Łódzkiego PZPR. Był członkiem egzekutywy KŁ PZPR (do 1965 r.), wiceprzewodniczącym Miejskiej Rady Narodowej w latach 1956-1957. W latach 1957-1973 był radnym MRN w Łodzi. W latach 1957-1963 był posłem na „Sejm PRL”. W lipcu 1957 r. został powołany przez KC PZPR do Komisji do Spraw Rozszerzenia Uprawnień Rad Nadzorczych.

Był założycielem Towarzystwa przyjaciół Łodzi, członkiem Rady Naukowej Zakładu Historii Partii przy KC PZPR (1957-1963) oraz Komisji Historii Ruchu Zawodowego (1959-1965).

Zmarł 7 stycznia 1981 r. w Łodzi.”.

W związku z powyższym, z uwagi na treść art. 6 ust. 2 i 3 ustawy Wojewoda Łódzki uznał za zasadne wydanie zarządzenia zastępczego nadającego ulicy „Eugeniusza Ajnenkiela” nazwę „Iry Aldridge’a”.

Ira Aldridge (ur. 24 VII 1805 r., Nowy Jork, zm. 10 VIII 1867 r., Łódź). Aktor teatralny amerykańskiego pochodzenia, pierwszy czarnoskóry tragiczki szekspirowski. Najbardziej znany ze swych ról w Makbecie, Królu Lirze oraz Otello. Aldridge jest uważany za jednego z najlepszych aktorów swych czasów. Po 1853 r. występował głównie na kontynencie europejskim, gdzie podejmowano go między innymi w Austrii, Szwajcarii, a także - siedmiokrotnie - w Polsce.

Umarł podczas swojej wizyty w Łodzi 7 sierpnia 1867 r. przygotowując się do wystawienia Otella. Został pochowany na ewangelickiej części Starego Cmentarza.

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega wątpliwości, iż Ira Aldridge, światowej sławy aktor teatralny spoczywający w Łodzi zasługuje na upamiętnienie.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), na zarządzenie zastępcze Miastu Łódź przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego.

Wojewoda Łódzki

Zbigniew Rau

Otrzymują:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Rada Miejska w Łodzi
3. Prezydent Miasta Łodzi
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
5. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu